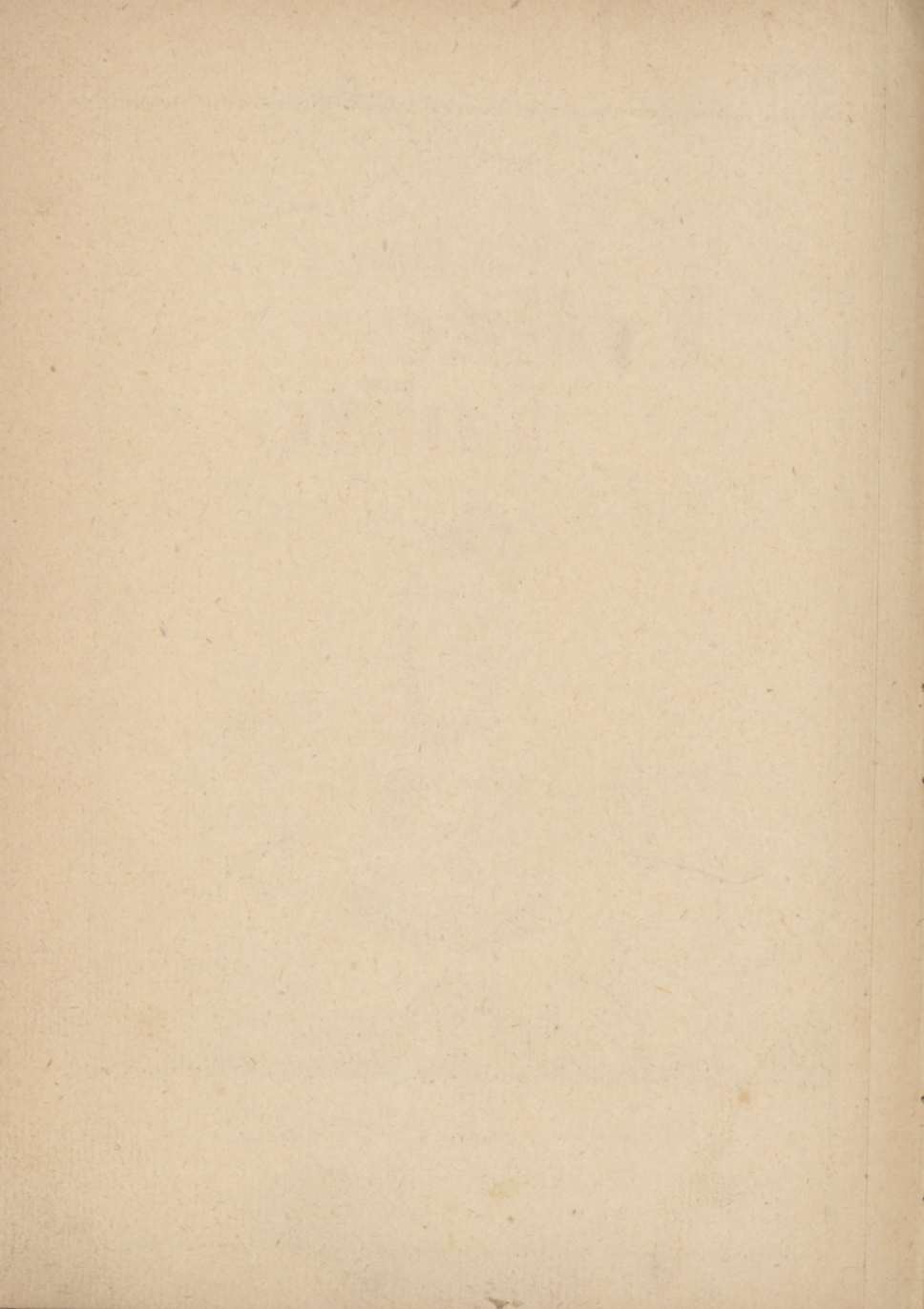

J32
615

J. Raiņa
Lellīte
Lolīte

Ilustrejis A.Kronenbergs
Izdevis A.Jessens
RĪGĀ

L $\frac{A}{4252}$ Augl 810
Mazajiem lasītājiem № 26

Raiņa

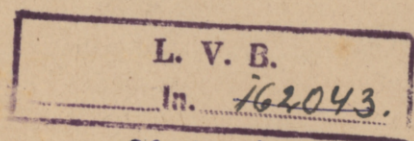
Lellīte Lolīte

Viņas dzīve un gals

Ilustrējis A. Kronenbergs

Izdevis A. Jessens,
Rīgā, Kurmanova ielā, 18

L-1
R-1 D

0312040614

Laimiņas ilgas.

Laimiņa mazā var laimīga būt,
Bet vienas ilgas sirsnīga jūt:
„Man gribas tā briesmīgi, briesmīgi,
„Dabūt mazu, mazu lellīti!”

— „To ziemsvētku vīrs varbūt atnesīs —”
„Vai drīz viņš atnāks? vai itin drīz?
„Es vēstuli gribu tam uzrakstīt,
„Lai atnāk šogad tūlīt, tūlīt!”

— „Būs, būs!” tu saki, „pie durvīm viņš jau!”
„Bet ziemassvētku kā nau, tā nau.
„Un kad tie nāks, — vai ar lellīti?
„Man gribas tā briesmīgi, briesmīgi!”

Leļļu tirdziņš.

Nāc, māmiņ, pa ielām paklejosim,
 Leļļu tirdziņu drusku-drusku aplūkosim!
 No visiem tas man visvairāk tīk,
 Kaut skatīties citos ar' neapnīk.
 Tev nebūs jāpērk, nāc, nebaidies,
 Es tiešām tāpat tik, tik skatīties.

Rau, leļļu bērniņus tur, tos glītos,
 Pieiesim tuvāk, lai apskatītos!
 Viena balta lellīte-meitiņa,
 Kā viņa kājiņas kustina!
 Un tur tā mazā, tai kleitiņa rozā, —
 Vai redzi, viņa pat galviņu groza!
 Tik zilas acis! un kā viņa smaida!
 Es tiešām teiktu, ka mani tā gaida.
 Bet es jau klusu, — lūk, mājiņu!

Tur lellīte skatās caur lodziņu.
Tur skaisti trauki! tur leļļu kannu!
Tur pat preekš lellēm vēl peldu vanna!

Ak, visi skaistie, skaistie daiktiņi!
Kaut nāktu jel drīzāk tie ziemsvētki!
Kaut man jel to ķēķi, to kannu un slotu —
Kad varētu — ari to lellīti dotu!
„Kad rātņa būsi un paklausīsi,”
Teic māte, „gan svētkos ko atradīsi.”

Ziemsvētki.

Visu gadu bērniņi gaidīja,
Nu ziemassvētki atnāca!
Jau visur dedzina eglītes,
Mirdz vienās guntiņās pazares;
Spīd svecītes, zilas un sarkanas,
Un kādas tur saliktas mantiņas!

Un lellīte ar'! — rozā kleitiņā!
Ak, ak, nu es būšu tai māmiņa;
Es šūpulītī to ieguldīšu,
Es negantās mušas projām dzišu,
Un dziesmiņas es viņai dziedāšu
Par zelta sapnīšu valstību!

Tas ir man, ko tirgū tik apskatījos,
Par ko pat sapņos padomāt bijos!
Ij Antiņš saka: „Labs svētku tirdziņš!
„Man tas, kas visvairāk tīk — šis zirdziņš!”
Lai Antiņš! Man sirsnīga priecīga:
Man ziemsvētki lellīti atnesa!

No rīta.

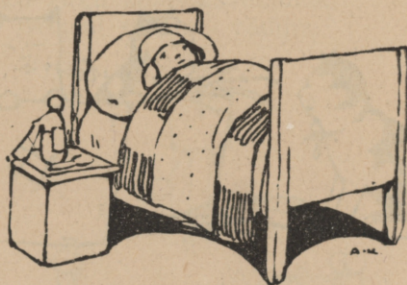
No rīta tikko acis ver,
Jau Laimiņa pēc lelles tver:
„Kā gulējusi maziņā?
„Vai silti bija sedziņā?”
Te arī brālīts Antiņš klāt,
Nāk māsiņu jau sveicināt;
Ij Tālvars galvu liec: „Labrīt!
„Kā klājas lellīt-jaunkundzīt?”

Lolīte.

Manu lellīti
Sauc Lolīti.
Viņas actiņas
Zilas, spīdošas.
Lolīte labiņa,
Klausa uz vārdiņa.
Kad gulēt nolieku,
Nebrēc ne drusciņu
Un nekust nemaz,
Lai to vēl izdara kas?

Lellīte slima.

„Kā tad nu lellītei
 „Šodienu iet?”
 Māmiņa gluži
 Uztraukta šķiet.

Lellīte slima,
 Ārsts galvu krata,
 Pulsīņu rauga,
 Pēta un skata.
 Beigās nosaka abi:
 „Rītu būs atkal labi.”

Noslēpums.

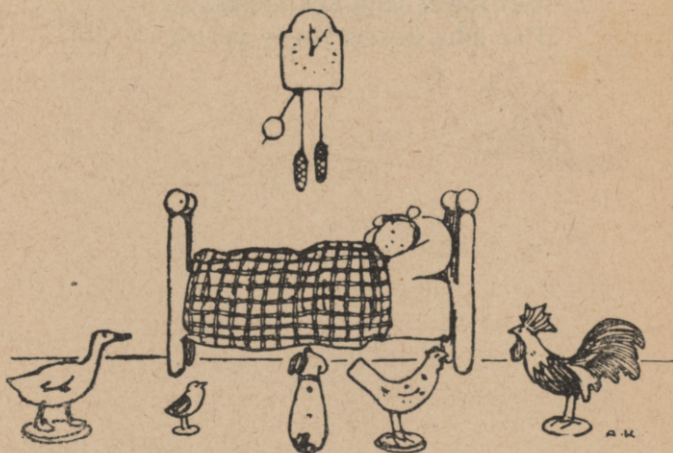
Pagriez, Lolīti, austiņu!
 Ko es tevīm pateikšu.
 Tikai klusi, klusiņām!
 Ka to nesaki nekam!

Pincei ir trīs inciši
 Tavā šūplī ielikti!
 Akli vēl, bet rāpjas jau,
 Visi pīkst un ņaud: ņau! ņau!
 Skriesim skatīt, Lolīņa!
 Vēl neviens to nezina.

Nemierīgas mājas.

Lellīte-Lolīte dodas uz pusdienas dusu,
 Lai nu visi stāvētu klusu!
 Bet kas to dos
 Mūsu Maz-Lellīšos?
 Tiku, taku pulkstenis sit,
 Ritu, ritu, riteņi rit,
 Gigu gagu zostiņas dēdina,
 Ar troksni spārnus vēdina.

Ar to vēl nepietiek,
 Neviens mierā nepaliek:
 Pēkš pēkš pīlītes čāpo,
 Ķeŗ tārpus, kas zemē rāpo;
 Kla kla kla, kladzina vistiņas,
 Kikrikī gailītis nosaucas;
 Visi kliedz, viens par otru traucoties,
 Trokšņo, viens caur otru jaucoties.
 Tāds gigu gagu, tiku taku,
 Tāds kikrikī un kliku klaku —
 No paša agra rītiņa
 Lellītei nav miera neviena brītiņa.

Leļļu ķēķī.

Nāc, pamācies nu, Lolīti,
Kā rīkot leļļu ķēķīti!
Es lielā ķēķī vārīt protu,
Kaut man tik mamma vaļu dotu.

Tāds katliņš viegli apmaisīts,
Kaut nebūtu tik augsta plīts.
Bet tev ir leļļu ķēķis ērts, —
Par labu ķēķšu būt ir vērts.

Labu nakti!

Nu, Lolīt, labu nakti!
Tev vajga gulēt iet.
Stāv māmiņa uz vakti,
Veļ droši acis ciet!
Tev šūpulī būs mīksta guļa;
Ar dziesmām tevi guldīšu.
Bet rīt tu neesi man tūļa!
Jau agri tevi piecelšu.

Sunītis mācībā.

Nāc šurpu, sunīt', uzmanies,
Nu pakājkājās atsēdies,
Un ķepu dod man rokā!
Tā sēdi mēmi, nekusties,
Un pielūko, ka izmācies,
Jo šoreiz nav vis jokā.

Es vieglu došu darbiņu,
Tik izdari ar apdomu,
Tev pašam derēs lietī,
Es brangu cukurgabalu
Uz deguna tev uzlieku,
Svied up! un grāb to cieti!

Ja tu to gaisā saķersi,
Tad tūdaļ apēst varēsi,
Tad es to tevīm ļauju.
Bet tikai to tu pieraugi,
Ka zemē manim nemeti,
Jo tad tev tiks ar sauju.

Lolīte baro putniņus.

Iesim nu, Lolīti,
Jābaro putniņi!
Zilītes, zvirbliši —
Tek, tek, tek nākat!
Še jums būs graudiņi,
Lasat, ko mākat!

Sniedzīņš ir uzsnidzis,
Laukus ir apklājis,
Ogas ir norāvis, —
Tek, tek, tek, nākat,
Še man vēl palicis,
Lasat, ko mākat!

Žēligas, bēdīgas
Skan putniņu balstiņas,
Nav mīlas vasaras, —
Tek, tek, tek nākat,
Še labas mantiņas,
Lasat, ko mākat!

Skolā.

Man posts ar tevi, lellīti,
 Kur likšu tādu uli?
 Tu nemācies man ābeci,
 Tik skraidī vien un guli.

Nu galvu nodūrusi sēd',
 Un neatbild, kad prasa?
 Ja, kūkas gan tu labprāt ēd, —
 Kas grāmatu lai lasa?

Lūk, skaistas raibas glezniņas
 Še burtu starpā lika, —
 Nāc, bij' man ar' tā jāmācās,
 — Tu domā, ka man tika?

Lolītei jāiet skolā.

Lūk, tev, zīda kleitiņa,
Ziedu kronīts skaidra zelta!
Vai tev trūka saulsarga? —
Ziedu lapa roķā celta.

Baltas glāžu karpītes,
„Lūk, cik vēlīga es eju!“
„Ko? Kas trūkst no princeses?“
„Lai nāk princis, ved uz deju!“

Nē, manu Lolīt', alojies,
Ne uz balli tevi pošu.
Skolā būs tev mācīties,
Skolotājai tevi došu.

Bērnu dārzā vedīšu,
Tur būs bērnu paprāvs bariņš,
Glītu, rātņu, tīrīgu,
Tur tev tiks, tu, nemier-gariņš.

Nopietna mācība.

Sasēstat glīti man apkārt rindā!
 Nesaspiežaties vienā blindā!
 Nu, turaties klusu, bērniņi,
 Lallīti, Lellīti, Lolīti!

Sēd' blakus man, lielā meita, Lu-lu!
 Neskrien un nespārdies, zirdziņ, Nū-Tprū!
 Neviens lai nerunā man dikti,
 Par mēmiem klausītājiem jūs likti.

Es tagad mācīšos nopietni,
 Lasīšu skaisto ābeci,
 Kad zināšu visu un gudra tikšu,
 Tad visus jūs ari pie grāmatas likšu.

Ciemā jāiet.

Nu aši vajag uzposties!
 Vairs ilgāk nevar kavēties.
 Te ziepes līdz ar ūdens blodu,
 Ko mazgāt manu Lolīti;

Un spoguļi te arī rodu,
 Ko paskatīties ģimīti.
 Vēl lelei vajag matus pīt, —
 Uz ciemu jāiet būs tūlīt.
 Jau sunīts nepacietīgs skraida,
 Un visi tikai lelli gaida.

Ciemā.

Laimiņa ciemā pie Mirdziņas.

Pie Ainiņas un Smaidiņas, —

Nu vedas valodas.

Laimiņa Loliņu

Tura klēpī, līdzī atnestu.

„Vai veseli bērniņi?”

„Kā māju kustoņi?”

— „Paldies par vaicājumu!

— „Vienmēr daudz pūļu un uztraukumu.

— „Loliņai deguns nobučots nost;

— „Sunītis grib viņai kājiņā kost;

— „Lācītīm vēdera vīles pušu;

— „Incīts apēda nelabu mušu.

— „Incīts plēš Lolītei kleitas ar skrāpu,

— „Es lai vienmēr tās lāpu!

— „Krancis ar inci vienmēr ap lelli,

— „Rej, ņaud, ceļ troksni kā elli.”

„Tev vajga Lolītei aizstāvja,

„Kāda kareivja vai brālīša!”

— „Kur ņemšu?” — „Lai uztaisa Artiņš no koka, —
„Viņam ir nazis un veikla rōka.”

Stulģītis.

Stulģim ir galva, pogas un mētelis,
Stulģis ir gatavs kučieris,
Artiņš papa spieķi pārlauzis,
No pušspieķa to izgriezis;
Papiņš gan neganti rājās,
Bet nu atkal miers ir mājās.

Stulģis ir ļoti derīgs un labs,
Kur noliek, tur stāv kā stabs.
Mierīgi sēd uz ratiņu bukas,
Neskraida aplam un necel jukas.
Kad incis aizskar Lolīti,
Tas tiek kauts ar Stulģa spieķīti.
Ar Stulģi es roku dārziņu,
Veļu ballā samērcu,
Butelei muti aizbāžu.

Incis uz kranci.

Incis ar krancīti saplēsās,
 Lolīte notālīm skatījās.
 Teic incis uz krancīti:
 „Ko plēsi lellīti, atbildi dodi!”
 Teic krancis uz incīti:
 „Ko pats tu lellītei kājiņā kodi?”

Krancīts nelabiem vārdiem rēja,
 Incis pretī kūkumu slēja;
 Šis zobus šiep, tas ar ķepiņu krāva,
 Iet incis ar kuplu asti kā pāva.
 Tik Stulģis abus izšķīra,
 Ar spieķi tiem Mirdziņa sadeva,
 Tad Stulģi pie Lolīņas nostādīja,
 Lolīņa mīli pasmaidīja,
 Kā jau tai allaž parasts bija.

Labas mācības.

Lolīte rotājās ar inci,
Sauca to par savu princi.
Stulģītis netīšām krita,
Lolītei galviņu pušu sita.
Laimiņa Stulģīti apsauca,
Labas mācības mācīja:

Brālītim ar māsiņu
Vajga mīļi satikt,
Otru darīt priecīgu,
Vajga vienmēr patikt;
Ne tiem bārties, rāties,
Tikai labināties!

Mazā lellīte.

Tu esi viena pati, Lolīte,
 Es gribu, lai tev arī ir lellīte,
 Tāpat kā tu man, —
 Padomu radīsim gan.
 Tevi man nopirka māmiņa,
 Stulģīts ir izgriezts no Artiņa,
 Tevim es lellīti taisīšu pati:
 Man linu diegi, tie būs tai mati;
 Bumbu par galvu balti aptīšu,
 Ar tinti muti un acis ievilkšu;
 Linu ērkulīts
 Būs tai augumiņš glīts;

Piešūšu kājas vēl līdzās rokām,
 Apģērbšu bruncišus ar kņokām;
 Kājās vēl kurpītes
 No sarkanās drēbītes;
 Bet zoles no papīra, — ātri gan plīst,
 Bet tagad jau labākas nepazīst.
 Še tev nu mazā lellīte, labi to kopi,
 Pati par krietnu audžmāti topi.

Lallīte.

Kā sauksim tavu lellīti?
Kā citād', kā par Lallīti.
Kur labāku tā vārdu gūs?
Par krusttēvu tai incīts būs.

To guldi mīkstā gultiņā,
No rīta silti nomazgā.
Steidzies tad lellīti pabarot,
Māci, lai pati drīz paēst prot:

Teic: „Nem nu nazi un dakšiņas,
„Tev ēst kā visiem ir jāmacas;
Nem ari vēl kaŗoti,
Ar to tu pati muti atrodi!”

Tad apģērb Lallītei mētelīti,
Mufi un siltu cepurīti,
Un izved to pastaigāt,
Bet pati vienmēr esi klāt.

Loliņas šūpoles.

Šūpo žū, žū!

Bailes ū! ū!

Loliņa smejas kā līgo.

Šurp — turpu skrien,

Turies tik vien:

Šūpoles čūgo un čīgo.

Pavasara darbi.

Nāk pavasars, zeme jau sausa,
Viss plaukst un zaļo, kas spēj;
„Pie darba!” — un visi tam klausā,
Un stāda, un dēsta, un sēj,
Ne kūtrākā roka nau gausa.
Ij Lolīte nestāv pa dīku,
Grib stādīt sev puķītes,
Nāk katrs ar darba rīku,
Rok Stulģītis dobītes,
Ij incis rok ar muguru līku.

Lellu veļas diena.

Cik darbu daudz! manu dieniņu!
 Es šodien leļļu veļu mazgāšu.
 Tik daudz pa nedēļu sakrājies,
 Lellītei vēl mazgāt nevedas.
 Nu silti spīd saule, tad labāk sokas,
 Nu visu tik baļļā, kas vien pie rokas:
 Lelles krekliņi, biksītes, svārciņi

Visi jānes uz lielo toveri;
 Tad tik viss ziepēts un berzēts tiks,
 Ne melnumiņa vairs nepaliks.
 Pēc ņemšu visu tīrā ūdenī skalot,
 Vēlāk izkāršu saulē balot.
 Kad veļa būs sausa,
 Tad ar' darbība nekļūs vēl gausa:
 Tad rullēšu,
 Gludināšu gludiņu,
 Glīti to lellītes skapītī sakāršu.

Satikšanās sabiedrībā.

„Kā iet Jums?” — Pateicos, tā, tā.
 Un Jums kā? — „Ak, ne šā, ne tā!
 „Mājsaimniecībā darbs cauru dienu,
 „Nau miera ne acumirkļa, neviena.
 „Un Jums kā ar darbiem, ja jautāt ļauts?”

— Ak, vīriešiem jau nu gan darba daudz;
 — Desmit biedrībās sēdēs sēdu,
 — Ne kārtīgi guļu, ne ēdu,
 — Tādu bēdu!

„Nu, sievietēm arī darba nau maz,
 „Ka vīriešiem vairāk — tik iedomas!
 „Bērni un lopi un vīrs vēl arī,
 „Nezini, kā visu paspēt vari.
 „Par sabiedrību ar' gribas ko zināt,
 „Jūs pats par biedrības darbību mināt.
 „Vēlēšanās arī ir jāņem daļa,
 „Jāmācās, jāseko visam, — kad vaļa?
 „Ij meitenes arī lai mācās man!”
 — „Būs labākas mātes, — jā gan! jā gan!”

Inča ģīmetne.

Bērnī incīti - runcīti pušķoja:

„Ak, cik nu skaists viņš no vaiga!”

Tam lentu un krādziņu uzlika:

„Cik ūsas kuplas un šlipse cik maiga!”

Pašapzinīgi un cienīgi

Sēd runcis nu izgāzis krūti:

„Nu, gleznojat manu ģīmetni, —

„Tik skaistu kā es — būs gan grūti.”

Loliņas nelaime.

Ak, manu mīlo Loliņu,
Kādu es tevi atrodu!
Laikā tu nepārnāci man, dārgā!
Nu tevi jāredz tik lielā vārgā!

Skaistā kleitiņa saplēsta,
Gludā galviņa sajaukta,
Guļ mana lellīte pamesta zālē,
Balti-sarkanie vaidziņi bālē!

Kas tevīm, lellīt', to darījis?
Būs kāds zvērs tevi plosījis.
Ak, kam laidu es tevi no mājas!
Lellītes mazās, tik smalkas un vājas.

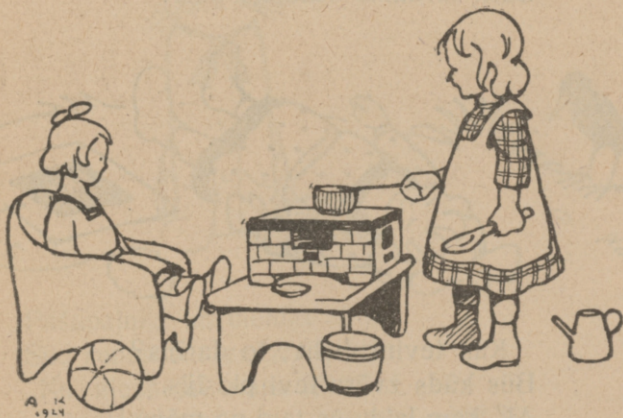
Tāli tevīm uz skolu ko iet,
Tur zirgi var skriet, tur suņi var riet, —
Es citu reizi līdzī tev iešu!
Tu zini, ka es tevis dēļ ciešu.

Bažas par Loliņu.

Klusi, lellīt', neraudi!
Es tev vāru zupīti.

Tad likšu tevi gultiņā,
Tu migi maigā miedziņā.

Tur dieva dēls krata kociņus,
Beļ zemē zelta sapnīšus.

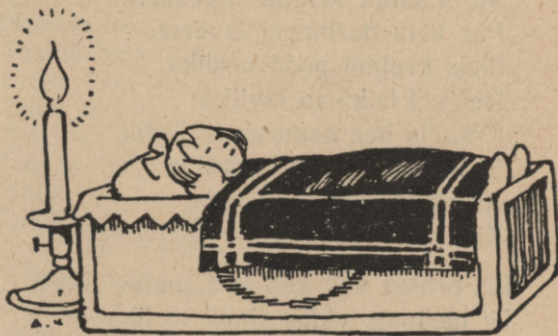
Pa miegu sapnī redzēsi,
Ka veseli tev locekļi.

Ka kleitiņas daudz skaistākas,
Ir zelt' un sudrab-šūdītas.

Nu, aijā, lellīt, aijājā!
Nu miedzi saldā miedziņā!

Sirga un neatspirga.

Lolīte sirga, sirga
 Un neatspirga.
 Tika zārkā guldīta Lolīte,
 Zārks bij papus cigaru kastīte.

Krancis un incis dziedāja,
 Bēdīgi ņaudēja, gaudoja,
 Stulģīts ne vārda neteica,
 Gluži stīvs, mēms stāvēja.
 Laimiņai asaras bira:
 „Kur 'nu mana Loliņa ira?”
 Tik papiņš teica: „Kaut galviņa šķelsies.
 „Tā tomēr reizi augšām celsies!”

Kas tālāk notika?

Tā bija Lolītes dzīve un gals,
 Un te man arī apraujas balss.
 — Jūs prasat, kas tālāk notika?
 — Kur visi citi palika?

„Nu, Lalliņa krietni mācījās,
 „Par lielu darbnieci izvērtās.
 „Incis kreima podā noslika,
 „Bet vēl laikā to izvilka;
 „Krancis bez uzpurņa izskrēja,
 „Sašāva, bet ārsts saglāba.
 „Ar Stulģi krāsni maisīja,
 „Kājas nodega, bet viņš nekā neteica.”

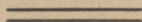
Jūs prasat vēl, kas ar Laimiņu tika?
 Tā pieauga, vidus skolā to lika.
 „Un tad? un tad?”
 „Paši tai paprasat!”
 „Kad skolā satiekat.”

S a t u r s .

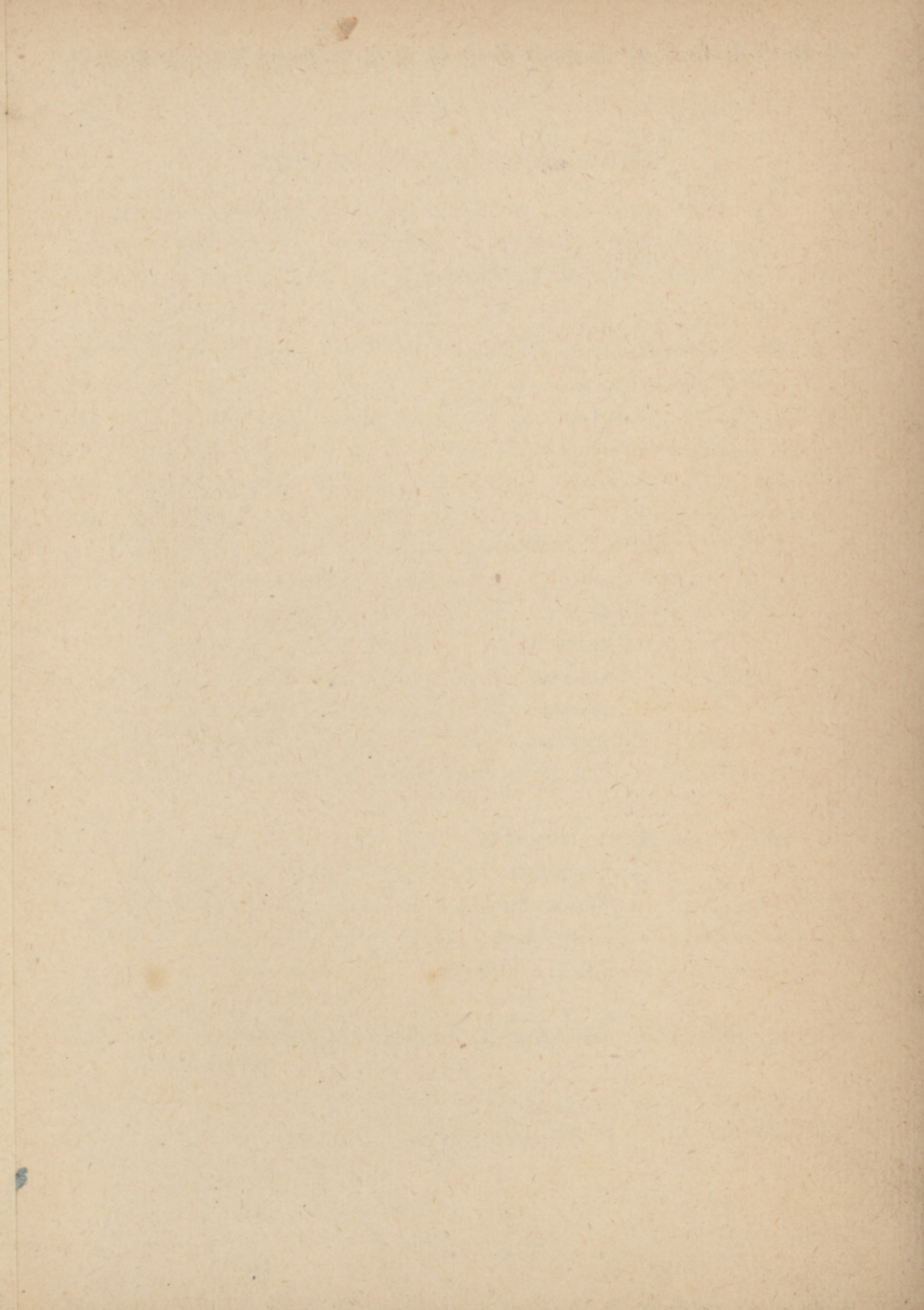
Lapp.

1.	Laimiņas ilgas	3
2.	Lellu tirdziņš	4
3.	Ziemsvētki	6
4.	No rīta	7
5.	Lolīte	8
6.	Lellīte slima	9
7.	Noslēpums	10
8.	Nemierīgas mājas	11
9.	Lellu ķēķī	12
10.	Labu nakti	13
11.	Sunītis mācībā	14
12.	Lellīte baro putniņus	15
13.	Skolā	16
14.	Lellītei jāiet skolā	17
15.	Nopietna mācība	18
16.	Ciemā jāiet	19
17.	Ciemā	20
18.	Stul tīs	21
19.	Incis un krancis	22
20.	Labas mācības	23
21.	Mazā lellīte	24
22.	Lallīte	25
23.	Loliņas šūpules	26
24.	Pavasara darbi	27
25.	Lellu veļas diena	28
26.	Satikšanās sabiedrībā	29
27.	Indča ģimēne	30
28.	Loliņas nelaime	31
29.	Iažas par Loliņu	32
30.	Sirga un neatspīrga	33
31.	Kas tālāk notika?	34

7012 balt

„Mazajiem lasitajiem.“

Sīs serijas grāmatas domātas pašiem mazākiem lasītājiem, kas tikko pārvarējuši lasīšanas grūtumus. Viņās tiek ievietoti īsāki stāstiņi un pasakas ar ilustrācijām. Iznākušas jau sekošas grāmatas :

- Latviešu tautas pasakas.** I. d. Ilustr. A. Kronenbergs. Maksā Ls —.60.
Latviešu tautas pasakas. II. d. Ilustr. A. Kronenbergs. Maksā Ls —.60.
Latviešu tautas pasakas. III. d. Ilustr. Drekslers. Maksā Ls —.60.
Latviešu tautas pasakas. IV. d. Ilustr. A. Kronenbergs. Maksā Ls —.60.
Latviešu tautas pasakas. V. d. Ilustr. J. Zeberīņš. Maksā Ls —.60.
Pasakas un stāsti. I. d. Ar daudz ilustrācijām. Maksā Ls —.50.
Z. Lagerlef — **Māte.** Pasaka. Ilustrēta. Maksā Ls —.20.
H. Niblom — **Pasakas.** I. d. Ilustr. A. Kronenbergs. Maksā Ls —.40.
H. Niblom — **Pasakas.** II. d. Ilustr. A. Kronenbergs. Maksā Ls 1.—
Brāļu Grimmu — **Pasakas.** I. d. Ilustrētas. Maksā Ls —.60
Brāļu Grimmu — **Pasakas.** II. d. Ilustrētas. Maksā Ls —.80.
Brāļu Grimmu — **Pasakas.** III. d. Ilustrētas. Maksā Ls —.80.
Brāļu Grimmu — **Pasakas.** IV. d. Ilustrētas. Maksā Ls —.80.
Mamina-Sibiřaka — **Lienītes pasaciņas.** Ilustr. A. Kronenbergs.
Maksā Ls —.90.
Aanruda, H. — **Mazie norveģi.** I. d. Maksā Ls 1.10.
Aanruda, H. — **Mazie norveģi.** II. d. Maksā Ls 1.10.
Birznieka-Upīša — **Ninas pasaciņas.** J. d. Maksā Ls 1.20.
Birznieka-Upīša — **Ninas pasaciņas.** II. d. Maksā Ls —.90.
Birznieka-Upīša — **Bucis un Ulla.** I. d. Ilustrējis Kronenbergs.
Maksā Ls —.90.
Ārijas — **Guntiņa, pie kuŗas mazājiem lasītājiem sildities.**
Maksā Ls —.60.
Lusi Fič-Perkins — **Mazie japaņi.** Bagāti ilustrēti. Maksā Ls —.80.
Lusi Fič-Perkins — **Mazie holandieši.** Ilustrēti. Maksā Ls —.50.

A. Jessens,

Rīgā, Kurmanova ielā 18.

5. JAN. 1925